

je bilo povedano, da je v letu 1857 trem, v letu 1858 štirinajstim, v letu 1859 pa devet bolnim podpora družtvene kase podeljena bila; tako se je za teh 26 bolnikov 1402 gold. in 69 kr. izdalo. Največje stroške prizadevajo tisti bolniki, kateri pridejo v družtveno bolnišnico; poslednje 3 leta je bilo 5 bolnikov v bolnišnici, za ktere se je porabilo 626 gold. in 80 kr. — malo manj kakor za vseh drugih 21, kateri so se doma na rajtengo družtva zdravili. — Res je, kar je gospod vodja o tem rekel, da so stroški v bolnišnici sila veliki, postrežba pa slaba. Morebiti se vendar utegne v prihodnji povekšani mestni bolnišnici kaka izba dobiti za te bolnike, kar zdaj ni bilo mogoče. Z gorko besedo je poslednjič za napredek te milodarne naprave marljivi gosp. vodja Ambrož zbranim družbenikom na serce govoril, naj si vzajemno prizadevajo, da čedalje več udov stopi v bratovščino, in se kapital njeni scasoma tako naraste, da bo moč tudi pripomoč takim dajati, kateri ali zavoljo slabosti ali zavolj kake druge nesreče ob kruh in zaslužek pridejo. — Ko je bila volitev družtvenega vodja in odbornikov končana, pri kateri so bili spet vsi dozdanji gospodje izvoljeni, je prišlo v prevdarek vprašanje: ali naj se napravi po stari navadi tudi letos tako imenovani „kupčijski ples“ ali pa ne? Po večini glasov je bilo sklenjeno, da letos ne, — zato, ker po mislih predsednikovih ni pričakovati, da bi letos, ker so Ljubljancanje že na vse strani dajali, še toliko donesli za ta milodarni namen, da bi družtvu čez stroške, ki jih prizadene veselica, še kaj ostalo.

Ali ste pa, dragi gospodje, to sklenivši in izgovorivši „das inhaltsschwere Wort“ ne! tudi pomislili, da, kar že Prešerin prerokuje, zatega voljo

„Mnogtere device, mnogtere ženice
Okó bo na skrivnem solze prelivalo?“

Ali ste popolnoma prezerli, da tudi v letošnji pratiki pust stoji in da, kakor nam „Čbelica“ pravi, Režika in Barbka, Cilka in Manca, Lenčika in Pepica premilo zdihuje:

Dolgo že čakam,
Solze pretakam,
Pa ga le ni!
Lice cveteče,
Kroglo, rudeče
Že se bleđi!

Kaj bo! Samica
Kmalí srotica
Vsahvat začnem!
Če se ne vsmili
Letos pust mili,
Dvica vmerjem!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Z Dunaja. Po cesarskem ukazu se ima armada graničarjev v nov red djati, po katerem ima vprihodnje iz 14 regimentov pešcov obstati, vsak regiment iz 3 batalijonov po 6 kompanij, izmed katerih imata ob času miru le 1. in 2. batalijon vsakega regimenta v službi biti, 3. batalijon pa ne; tudi nimajo pešči graničarji vprihodnje več kot lahka armada veljati, ampak kot redovna armada (v linii); kadar od doma marširajo, nimajo za navadno marširati le v posamnih batalijonih, ampak v celih regimentih pod vodstvom svojih oberstarjev, in v vojski imajo združeni biti z druge redovno armado, ali pa, kakor okoljšine nanesó, se bojevati v celih graničarskih brigadah.

— Cesarski patent od 1. t. m. veléva, kako se imajo vprihodnje cesarske postave razglaševati. Vazne premembe v teh oznanilih zahtevajo — kakor omenjeni patent pravi — tudi tisti cilj in konec, da bi se več državnih stroškov odvernilo, in so ob kratkem povedane te-le: Državni zakonik (državne postavne bukve) bo vprihodnje izhajal na Dunaji le v nemškem jeziku; kadar je postava v tem zakoniku oklicana, zadobi veljavo; — dosedanji deželni zakoniki, ki so donášali postave zraven nemškega jezika tudi v jeziku tiste dežele, kjer so izhajali, bojo jenjali; — županijam ni treba državnega zakonika jemati; — v nemškem jeziku natisnjene postave se bojo iz Dunaja deželnim poglavarstvom za razpošiljanje, za druge deželne jezike potrebne prestave pa se jim bodo v rokopisih tudi iz Dunaja pošiljale, da jih bojo dale v svoji deželi natisniti in potem jih razpošiljale. Kar imajo deželne

poglavarstva svojih ukazov po deželi oklicati, jih bojo natisnile na stroške dežele v deželnih jezicah in po potrebi gosposkam in županijam razpošiljale. — To je poglavitni zapopadek tega patenta za prihodnje oznanovanje cesarskih postav, ktero je zdaj že v tretjo dobo stopilo; patent od 4. sušca 1849 je namreč vpeljal državni zakonik, kateri je razun nemškega jezika bil natisnjen v 10 deželnih autentničnih jezicah; zraven tega so izhajali tudi še deželni zakoniki v deželnih jezicah z dostavljenim nemškim; — patent od 27. dec. 1852 je vpeljal državni zakonik samo v nemškem jeziku; deželni zakoniki pa so v dvojnih razdelkih donášali vse postave razun nemškega tudi v deželnem jeziku. Zdaj bo to spet drugač, kakor gori omenjeni cesarski patent velja. Ker pa dano postavo, da je veljavna, mora vsak razumeti, kteremu veljá, se smemo nadjati, da se oklici postav v deželnih jezicah ne bojo nič prikrajšali.

— Po kazalu lanskega državnega zakonika je bilo preteklo leto v vsem skupaj 214 postav oklicanih, namreč: 2 cesarjeva razglasa, 16 cesarskih ukazov, 6 državnih pogodb, 6 ukazov ministerstva unanjih in 40 ministerstva notranjih oprav, 41 ministerstva pravosodja, 97 ministertva duarstva, 6 ministerstva kupčijstva, 6 ministerstva bogočastja in nauka, 1 pa višje računске oblasti.

— Po besedah nekterih dunajskih časnikov se bo vprihodnje cela obravnava zapuščin (Verlassenschaft-Abhandlung) notarjem v roke dala, kterim so zdaj sodnije le tiste obravnave izročevale, ktere niso bile v pravdi.

— Kakor se sliši, pripravlja ministerstvo notranjih oprav preuredbe jetništva po skušnjah pretečenih let.

— Judje (židi) dosegajo čedalje več pravic, ki jih dozdej nismo imeli. Cesarski patent od 1. t. m. preklicuje staro postavo, po kateri nihče, kdor ni kristjanske vere bil, ni mogel priča biti pri oporoki (testamentu) kakega kristjana. To zdaj ne veljá več in tudi jud more priča biti. Ravno ta cesarski patent preklicuje tudi staro postavo, po kateri v kakoršni koli pravdi jud za juda zoper kristjana ni mogol pričati; jud zoper kristjana ni zdaj več sumljiva priča in more tudi zoper njega za svojega rojaka pričati.

— Kardinal in veliki škof dunajski je pod naslovom „Papež pa Italija“ pastirski list na svetlo dal, v kterem z gorečo besedo pretresa glasovito knjigo „Papež pa kongres“.

— Škofa iz Linca in St. Pölten-a sta prišla na Dunaj se pomenit z ministerstvom med drugimi važnimi rečmi tudi čez to, kako naj bi vlada gospodarstvo cerkvenega duarja izročila škofom, ker se sliši, da zavolj pomanjšanja stroškov se ima to gospodarstvo škofijam v roke dati.

— Govori se, da tudi deželne duarstvene direkcije bojo jenjale po vseh deželah in da bodo njih opravila kantonske gosposke prevzele.

Z Zagreba. „Agr. Ztg.“ preklicuje govorico, ki se je po deželi zatrosila, da so dela za železnico iz Zagreba v Sisek ustavljene, ter pravi, da to ni res.

Z Ogerskega. 11. dan t. m. je bilo v vseučelišču peštanskem na čerhi tabli v nemškem in madžarskem jeziku oznanilo nabito, v kterem šolska dekanija učence svari in jih opominja v vsem spodobnega obnašanja.

Z Českega. V Pragi so tudi začeli vojake za papeževo armado nabirati; neki papežev kapitan jih nabira; do 12. t. m. jih je nabral blizo 50.

Z Benetk. Avstrijski vladi sovražna stranka tukaj čedalje bolj rogovili. Da bi vse tiho in mertvo bili, žuga ljudém, da se ne upajo v nobeno gledišče in k nobeni veselici, in tako se zapera eno gledišče za drugim. Tudi v cerkev jih ne pusté; cela rajda mladih ljudi se vstopi k cerkvenim vratam, pa ne pustí nobenega noter.

Z Verone. 9. dan t. m. je imela avstrijsko-sardinska vojaška komisija, ki ima mejo v Lombardii določiti, svoj prvi shod v Desencani.

Z Milana. Milaneži so zelo nevoljni. Nič jim ne dopade, da Turin je glavno mesto, ne pa Milan. Če ravno davki niso večji kot so pred pod avstrijsko vlado bili, morajo vendar toliko prostovoljnih doneskov odrajtovati, da jim že presedajo.

Z Francozkega. Čedalje bolj se mešajo laške homatije, in papeževe dežele stojé zdaj v prvi versti. Da je večkrat omenjena brošura „Papež pa kongres“ pisana bila po naukazu cesarja Napoleona, je zdaj gotovo, ker lastno cesarjevo pismo, ki ga je papežu pisal, poverjuje to. Papež sonamreč 2. dan dec. cesarju Napoleonu pisali, da hočejo poslanca poslati v kongres, ako se jim zagotovi, da jim ostanejo vse njih dežele kakor jih je kongres leta 1815 ustanovil. Napoleon je na to pismo, o katerem na novega leta dan še ni nič omenil, 31. dec. odgovoril. V tem pismu pravi cesar, da najbolje kaže, ako se papež odpove deželam, ki so se zoper njega spuntale. „Milovaje Jim to svetujem — piše Napoleon — al kakor koli predvarijo težavne okoljsine, bi utegnili tudi za blagor svetega prestola in za mir Evrope najbolje bili, ako se odkrižajo tistih dežel, ki že skozi 50 let rimski vladi le zadrege delajo. Ako to storijo, zraven tega pa tirjajo, naj so jim velike vlade za vse druge dežele porok, da ostanejo pod njih oblastjo, se bo mir in red spet vernil. Kaj bi tudi hasnilo, ako bi dežele, ki jih domača vlada vkrotiti ne more, se mogle dolgo časa s ptujo silo berzdati. Taka sila bi napravila sovraštvo celega italijanskega naroda in bi dražila velike vlade; večer šunt in punt in strah bi bil“. Odgovor papežev na to pismo ni še znan. Da je globoko rano vsekalo Napoleonovo pismo sv. Očetu, se pa bere od vseh strani, in ne more drugač biti. Časniku „Nord“ se piše iz Rima, da nikdar nikoli ne bojo papež dovolili v zmanjšanje rimske države in da bojo raji pod izgledu Pija VII. se ravnali kakor pa se udali. Od druge strani pa se piše, da se utegne hudi razpor med sv. Očetom in Napoleonom na bolje obrniti, ako prvi prenapeti minister, kardinal Antonelli od vladarstva odstopi. In že je bila v Parizu te dni govornica, da je Antonelli odstopil; al najnovejše novice terdijo, da to še ni res. Francozka vlada ima zdaj s tem veliko opravila, da po vseh svojih časnikih obdeluje ljudstvo in mu dokazuje, da se papežu kot cerkvenemu glavarju celó nič zalega ne godí, in da je za rimsko vlado veliko bolje, ako nima puntarskega ljudstva, ki za-ujone mara; zatega voljo pa tudi strahuje časnike, ki bi radi za papeža in njegove pravice govorili; škofom brani, da ne morejo svojih pastirskih listov po deželi razpošiljati, in drugim duhovnim, da ne smejo ziniti o tej zadevi. — Vprašali bojo naši bravci, kaj pa pravijo druge velike vlade k temu? Od angležke, ki najbolj vleče s francozko, se sliši, da nima nič zoper to, ako se vse dežele srednje Italije zedinijo s Sardinijo; sicer se pa derži pravila, da nobena vlada (in tudi francozka ne) se ne sme z vojsko vtakniti vmes. Taka prevelika Sardinija pa menda ni Napoleonu po godu; on bi imel le rad novo samostojno kraljestvo. Kaj bote tedaj še sklenile, se ne vé. Avstrijska vlada je nek angležki odgovorila, da ne bo nobene vojske začela; al pravicam do tega, kar je bilo v Villafranki sklenjeno, se ne bo odpovedala. Tudi od ruske in rusovske se še nič gotovega ne vé, kaj mislite; od rusovske se je bralo, da ne bo dovolila, da bi se papežu Romagna vzela; al papežu bo resno svetovala, naj zboljša svoje posvetno vladarstvo. Tako stojé reči danes že zelo zelo zamotane. Govorice, da bojo sv. Oče zapustili Rim in se podali na španjski otok Majorka, — da bo cesar Napoleon vzel svojo armado iz Rima in novim prekucijam tam odperl zaturnice, in več družega ni še do danes poterdilo nobeno gotovo znamenje. Pravijo, da laške homatije ne delajo Napoleonu sivih las; „to je vse le malenkost —

je nek unidan rekel neki visok gospod v Parizu — kadar bo prišla turška štrana na mizo, takrat bo še le ta prava“. Prislovica „Cesarstvo (Napoleonovo) je mir“ — kje si!

Z Nemškega. Z Berolina 12. jan. Danes je princvladar deželni zbor odperl. Slovesnost je bila velika. Govor, s katerim je zbor pozdravil, je bil posebno o zadevah nemške politike, hesijske reči in armadne prenarodbe, z veliko zadovoljnostjo zaslišan. O tistih homatijah, ki pa zdaj svet najbolj pretresajo, ni rekel ne bev ne mev.

Z Bavarskega. Dan pred sv. 3 kralji je razsajala okoli Monakovega silno huda ura z bliskom, gromom in točo. Enaka nevihta je bila na sv. 3 kraljev dan na Ogerskem okoli Nagylaka, odkodar se je vlekla čez mesto Hrad (Arad). Iz Banata pa piše časnik „Del.“ 10. dan t. m., da je reka Bega čez svoje bregovje stopila in predmestjem temešvarskim žugala s povodnjo. Nasproti pa se iz nemškega Broda na Českem sliši, da so ondi 3. t. m. dva metulja vjeli, ki sta okoli nekega drevesa ferfrala. Bogme! da tudi vreme je vse smešano.

Z Rusije. Petrograd 3. jan. Novi kriminalni zakonik je ministerstvo pravosodja že izdelalo in ga bo kmali izročilo. Razun očitne in besedne obravnave se imajo tudi porote (sodbe po prisežnih možéh) vpeljati.

Loterijne srečke:

V Gradcu { 11. januarja 1860: 18. 12. 77. 79. 17.
na Dunaji { 63. 47. 80. 76. 58.
Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji bo 25. januarja 1860.

Žitna cena

v Kranji 9. januarja 1860.

Vagán pšenice domače 5 fl. 45. — banaške 5 fl. 54. — reži 3 fl. 90. — ječmena — fl. — — ovsa 2 fl. 90. — prosa 3 fl. 80. — ajde 3 fl. 20. — koroze 4 fl. 98. — soršice — —

Žitna cena

v Ljubljani 14. januarja 1860.

Vagán (Metzen) v novem dnarji: pšenice domače 5 fl. 85. — banaške 5 fl. 83. — turšice 4 fl. 6. — soršice 4 fl. 17⁵/₁₀. — reži 3 fl. 50. — ječmena 3 fl. 20. — prosa 3 fl. 35. — ajde 3 fl. 35. — ovsa 2 fl. 32.

Kursi na Dunaji

14. januarja 1860		v novem denarji.	
Deržavni zajemi ali posojila.		Druge obligacije z lotrijami.	
5% obligacije od leta 1859		Kreditni lozi po g. 100 .g.	101.25
v novem dnar. po 100 g. g.	67.50	4 ¹ / ₂ % Teržaški lozi po 100 „	126.—
5% nar. posojilo od l. 1854 „	78.60	5% Donavske parabrod-	
5% metalike	72.—	ske po g. 100	102.25
4 ¹ / ₂ % „	63.25	Knez Esterhazy. po g. 40 „	82.—
4% „	56.50	Knez Salmove po g. 40 „	41.75
3% „	43.—	Knez Palfyove po g. 40 „	38.—
2 ¹ / ₂ % „	36.—	Knez Claryove po g. 40 „	37.25
1% „	14.—	Knez St. Genoisove po g. 40 „	38.50
Obligacije zemlišn. odkupa.		Knez Windischgráz. po g. 20 „	23.—
(po 100 gold.)		Grof Waldsteinove po g. 20 „	27.75
5% doljno - avstrijske g.	91.—	Grof Keglevičeve po g. 10 „	15.50
5% ogerske.	71.50	Denarji.	
5% horvaške in slavonske „	71.—	Cesarske kroneg.	17.65
5% krajske, štajarske,		Cesarski cekini	6.10
koroške, istrijske . . .	76.—	Napoleondori (20 frankov) „	10.35
Deržavni zajemi z lotrijami		Souvraindori	17.70
Zajem od leta 1834 po 250 „	360.—	Ruski imperiali	10.55
„ „ „ 1834 petink. „	360.—	Pruski Fridrikdori	11.—
„ „ „ 1839	118.50	Angleški souvraindori . . .	13.—
„ „ „ 1839 petink. „	115.—	Louisdori (nemški)	10.55
4% narodni od leta 1854 „	111.25	Srebro (ažijo)	27.75
Dohodkine oblig. iz Komo „	15.50		